

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	29 oktober 2019
Zaaknummer	1655806
Portefeuillehouder	Mevrouw H.B. Boudewijnse
Onderwerp	Voortgang raamovereenkomst verpakkingen

1. Kennisnemen van

de bijgaande informatiebrief van de GAD over de voortgang raamovereenkomst verpakkingen met de zienswijzen van de regio G&V inzake deze raamovereenkomst verpakkingen.

2. Inleiding

In september 2019 heeft de VNG een ledenbrief gestuurd over de voortgang in de Raamovereenkomst Verpakkingen (zie bijlage). In deze brief gaat VNG in op het beoogde nieuwe regiemodel en de afwikkeling van discussiepunten over 2017-2019 tussen de VNG, het ministerie van I&W en het Afvalfonds Verpakkingen.

Naar aanleiding van de ledenbrief van het VNG heeft u de motie vreemd orde aan de dag inzake 'Nieuwe afspraken VNG afvalinzameling en regie huishoudelijk plastic afval' aangenomen. Inmiddels heeft de gemeente Gooise Meren een raadsinformatiebrief van de Regio Gooi & Vechtstreek (hierna Regio) ontvangen inzake haar zienswijzen met betrekking tot de ledenbrief van de VNG. Met deze Raadmededeling willen wij u hier nader over informeren.

Verschillende publieke partijen (waaronder een vertegenwoordiger van Combinatie-Oost¹, HVC, Midwaste en de branchevereniging NVRD) hebben een actieve bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de nieuwe afspraken. Graag wil de Regio u ook informeren over de wijze waarop deze afspraken voor onze regio doorwerken voor wat betreft de beoogde samenwerking tussen Regie Kunststof Nederland (RKN)¹ en Afvalfonds Verpakkingen.

3. Kernboodschap

3.1 Afspraken 2017 t/m 2019

Er bestonden nog verschillende discussiepunten die tussen partijen geslecht moesten worden voor afwikkeling van de ketenvergoeding over deze jaren. Deze punten gingen onder andere over: een herziening van de ketenvergoeding over deze jaren, een eventuele indexerings, de vergoeding voor ingezamelde en gesorteerde PET-trays, een correctie voor het aandeel kunststof niet-verpakkingen en de vergoeding voor de verwerking van kunststof residu. Door VNG en Afvalfonds zijn alle punten geëvalueerd en gewogen en tot overeenstemming gebracht. De volgende afspraken zijn gemaakt:

- De ketenvergoeding 2017, 2018 en 2019 blijft gehandhaafd conform het niveau van de oorspronkelijk gepubliceerde vergoedingen; er vindt dus geen nadere correctie plaats op deze ketenvergoeding.
- Gemeenten blijven een vergoeding ontvangen voor de verwerking van kunststofresidu dat overblijft na sortering (tot een maximum van 25%).

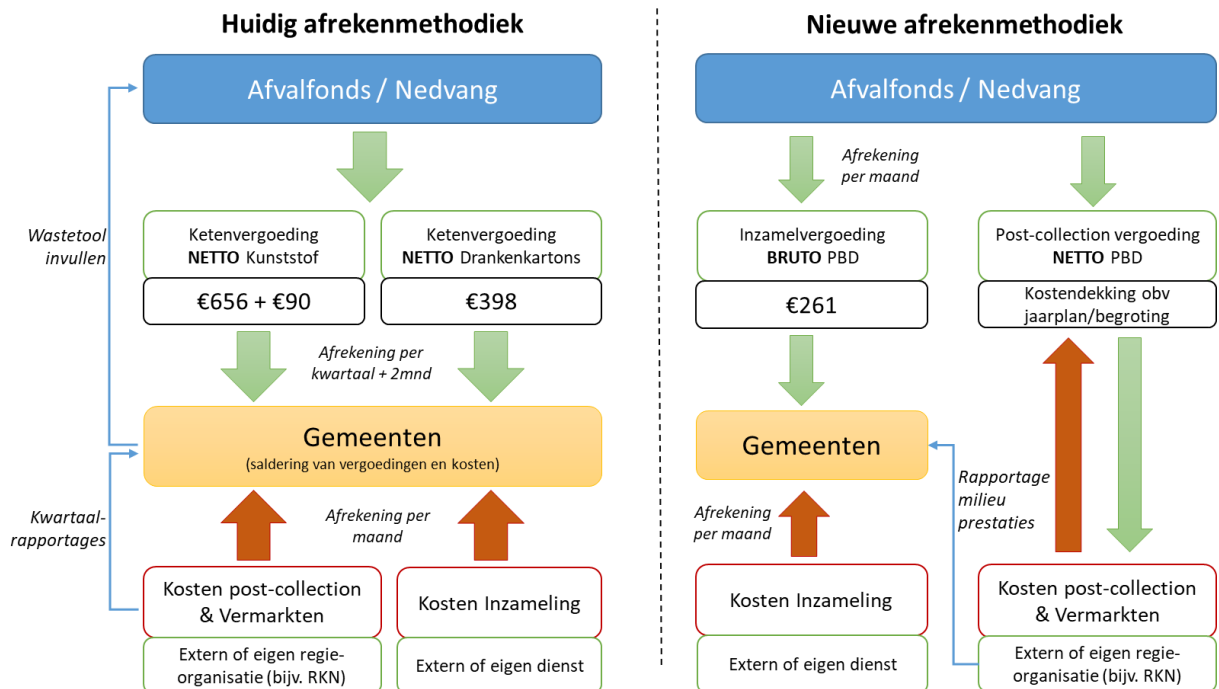
¹ RKN is de recent opgerichte uitvoeringsorganisatie van HVC en Midwaste. Combinatie Oost is een samenwerkingsverband van Rova, Circulus-Berkel, Area Reiniging, AVU en GAD voor de post-collection (overslag, transport, sortering en vermarkting van PMD). Dit verband heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met RKN. RKN is verantwoordelijk voor de post-collection van PMD namens HVC, Midwaste én leden Combinatie Oost.

- Voor het aandeel kunststof niet-verpakkingen wordt een correctie doorgevoerd van 4,5%; dit is door partijen beoordeeld als het niet-vermijdbare aandeel niet-verpakkingen bij de gecombineerde inzameling van PMD.
- Ingezamelde en uitgesorteerde PET-trays worden door het Afvalfonds vergoed; Afvalfonds dekt daarvoor alle daadwerkelijke sorteer- en verwerkingskosten en gemeenten ontvangen een deel van de ketenvergoeding ter dekking van de inzamelkosten.

3.2 Nieuw regiemodel vanaf 2020

Afvalfonds en VNG hebben gezamenlijk een nieuw regiemodel uitgewerkt dat voor gemeenten beschikbaar is vanaf 2020. In de nieuwe structuur ontvangen gemeenten een inzamelvergoeding voor goedgekeurd PMD² aangeleverd op een overslaglocatie. De vergoeding is daarbij niet langer afhankelijk van het sorteerrendement bij een kunststof sorteerinstallatie. Dit is vergelijkbaar met de situatie vóór 2015. Gemeenten worden daarmee primair verantwoordelijk voor het inzamelen van een goede kwaliteit PMD. Het proces ná inzamelen (sorteren en vermarkten) wordt daarna overgenomen door een regie-organisatie die door de gemeente kan worden aangewezen. Dat is in uw geval Regio G&V (GAD) die op haar beurt daarvoor samenwerkt met Combinatie Oost en RKN. De belangrijkste verandering is dat de kosten die gemoeid zijn met deze post-collection activiteiten direct worden afgerekend tussen Regieorganisatie (GAD/RKN) en het Afvalfonds. Voor de gemeenten uit Gooi en Vechtstreek was dit al de wijze waarop de afrekeningen plaatsvond. Bij het afsluiten van de Raamovereenkomst is afgesproken dat de GAD deze administratieve afhandeling en afrekening met Nedvang voor de gemeenten verzorgt. In onderstaande figuur is zowel de huidige als nieuwe afrekenmethodiek weergegeven.

Figuur: Wijziging afrekenmethodiek

²Door VNG wordt ook de term PBD gebruikt; omdat wij richting inwoners nog steeds spreken over PMD hebben wij deze term ook hier aangehouden

De nieuwe situatie leidt voor gemeenten tot een aantal voordelen:

- De financiële risico's van de PMD keten (bijv. PET trays) liggen niet langer bij gemeenten, maar bij het Afvalfonds Verpakkingen. In het kader van producentenverantwoordelijkheid is dit ook de juiste plek.
- De administratieve last voor gemeenten wordt verminderd omdat gemeenten niet langer dit in Wastetool hoeven in te vullen. Deze activiteit wordt vanaf het begin van de Raamovereenkomst door de GAD verzorgd.
- Het proces van budgetteren wordt eenvoudiger en beheersbaarder voor de GAD aangezien gemeenten een inzamelvergoeding ontvangen voor bruto aangeleverde hoeveelheden PMD op een overslag.
- Gemeenten ontvangen ook een inzamelvergoeding voor metalen verpakkingen, niet-recyclebare verpakkingen (tot een bepaald maximum) en een deel vervuiling (stoorstoffen).
- Publiek belang in de keten blijft geborgd doordat GAD via Combinatie-Oost/RKN actief blijft in de keten van sortering tot recycling.
- Lange termijn zekerheid (ook periode na 2022).

De nieuwe structuur moet bijdragen aan het oplossen van perverse prikkels in de huidige afspraken van de Raamovereenkomst. Zo draagt de huidige ketenvergoeding bij aan zoveel mogelijk kwantiteit boven kwaliteit. Om de kunststofketen te ontwikkelen naar een circulaire keten moet de kwaliteit van gesorteerd kunststof aansluiten bij de vraag van recyclers en producenten. Alleen op deze wijze is het mogelijk om kunststoffen op een hoogwaardige manier in te zetten voor nieuwe producten. De directe samenwerking tussen RKN en Afvalfonds biedt meer mogelijkheden om af te wijken van gestandaardiseerde normen. Dit leidt tot meer ruimte voor het inzetten van nieuwe technieken en innovaties.

3.3 Inzamelvergoeding 2020

Het beoogde nieuwe regiemodel komt dus tegemoet aan de vraag van veel gemeenten om sneller inzicht te krijgen in de kostenvergoeding. Er wordt een splitsing aangebracht tussen de inzamelvergoeding en een vergoeding voor de post-collection (overslag, transport, sortering en vermarkting). Gemeenten kunnen na inzameling een vergoeding ontvangen over de hoeveelheid ingezamelde PMD, aangeboden op een overslaglocatie (conform acceptatiecriteria). Doordat het traject vanaf de overslag tot en met de vermarkting daarna direct tussen RKN en Afvalfonds wordt afgerekend, worden gemeenten daarvan gevrijwaard. De hoogte van de inzamelvergoeding is berekend op basis van het door PWC over 2016 uitgevoerde kostenonderzoek en is geactualiseerd op basis van kostenstijgingen in de afgelopen jaren én de toegenomen responscijfers. De inzamelvergoeding voor PMD is vastgesteld op €261 per ton, waarbij rekening is gehouden met een aandeel van 4% kunststof niet-verpakkingen. De inzamelvergoeding is via de Ambtelijke Werkgroep Afval van de VNG (AWA) door enkele gemeenten getoetst en de meerderheid heeft aangegeven uit te komen met de inzamelvergoeding.

3.4 Platform Keten Optimalisatie

In de afgelopen jaren zijn veel knelpunten ervaren in de nog prille recyclingketen voor kunststof verpakkingen. Deze knelpunten zorgen voortdurend voor discussies tussen de partijen in de Raamovereenkomst en moesten worden beslecht in de Begeleidingscommissie. Door oprichting van een nieuw platform waarin Afvalfonds, VNG, NVRD en publieke afvalbedrijven direct participeren, wordt een structuur gecreëerd waarin sneller, in gezamenlijkheid, kan worden gewerkt aan de gesignaleerde knelpunten in de operatie. In dit platform is alle benodigde inhoudelijke kennis rechtstreeks vertegenwoordigd.

3.5 Samenwerking RKN en Afvalfonds

Afgelopen jaar is er hard gewerkt aan het bundelen van publieke belangen op het gebied van kunststof verpakkingen. Samen met de collega's binnen Combinatie Oost (ROVA, Circulus-Berkel, GAD, AVU en AREA), sloten wij daarvoor een samenwerkingsovereenkomst met de combinatie van HVC en Midwaste. Eén van de eerste successen van deze samenwerkingen was de realisatie in 2018 van de sorteerinstallatie in Heerenveen (Midwaste, HVC en Omrin) en de komst van een sorteerinstallatie van PreZero (2019) in Zwolle. Door deze samenwerking is er inmiddels een efficiëntie behaald in het transport van de PMD naar de sorteerders. Dit levert een significante CO₂ reductie op.

HVC en Midwaste hebben de afgelopen maanden onder de vlag van hun gezamenlijke nieuwe entiteit Recycling Kunststof Nederland (RKN) een parallel traject opgestart met Afvalfonds Verpakkingen om een strategische samenwerking voor de langere termijn te verkennen (ook periode na 2022). Sinds 2015 heeft RKN veel kennis en ervaring opgedaan in het sorteren en afzetten van PMD materiaalstromen. Inmiddels wordt er, samen met een grote groep gemeenten, gebruik gemaakt van de diensten van RKN. Afvalfonds is verantwoordelijk om invulling te geven aan de producentenverantwoordelijkheid en heeft behoefte om intensiever betrokken te worden bij de uitvoering in de dagelijkse praktijk. RKN en Afvalfonds zijn van mening dat door de bundeling van de krachten beter richting gegeven kan worden aan de gezamenlijke ambities om zoveel mogelijk PMD te recycelen tegen aanvaardbare maatschappelijk kosten.

4. Consequenties

4.1 Zienswijze Regio G&V Afspraken 2017 t/m 2019:

De Regio beoordeelt het onder 3.1 benoemde als een realistisch onderhandelingsresultaat dat gemeenten vergoedt voor geleverde inspanningen en ruimte biedt om de Raamovereenkomst succesvol door te kunnen zetten, ook ná 2022.

4.2 Zienswijze Regio G&V Nieuw Regiemodel vanaf 2020:

Optie B op pagina 4 van de VNG-ledenbrief is voor Regio G&V van toepassing. De GAD zit al vanaf 2015 in een samenwerkingsverband met Combinatie-Oost (samenwerking van 70 gemeenten) voor de post-collection van PMD. Deze samenwerking is vanaf 2019 uitgebreid naar meer dan 230 gemeenten.

Regio G&V oordeelt positief over het nieuwe regiemodel en zijn voornemens om de PMD-stroom vanaf 1 januari 2020 volgens dit model te organiseren. Regio G&V zal binnen Combinatie-Oost op korte termijn de afspraken over de kosten na inzameling contractueel vastleggen.

Belangrijke kanttekening is wel dat de nieuwe structuur niets af doet aan de noodzaak om stevig in te zetten op het verbeteren van de kwaliteit bij de inzameling. Op de overslaglocaties zal het acceptatieprotocol zonder meer blijven toezien op de hoeveelheid vervuiling. Het is belangrijk om

blijvend aandacht te vragen voor de recyclebaarheid van de op de markt gebrachte (nieuwe) verpakkingen. Het sorteerproces is voldoende gereguleerd o.a. middels de protocollen die daarvoor gelden.

Echter het toezicht op de verpakkingsindustrie en de verwerkers van PMD-stromen verdient meer aandacht en sturing.

4.3 Zienswijze Regio G&V inzamelvergoeding 2020:
Positief over dit tariefvoorstel.

4.4 Zienswijze Regio G&V platform Keten Optimalisatie :
Positief.

4.5 Zienswijze Regio G&V Samenwerking RKN en Afvalfonds:
Positief. RKN hecht veel waarde aan het borgen van publiek belang in de keten ná inzameling. Het is voor gemeenten en burgers essentieel om te weten wat er met het ingezameld PMD gebeurt. Door een samenwerking aan te gaan met het Afvalfonds kan RKN – namens aangesloten gemeenten – beter richting geven aan deze behoefte. Op deze manier ontstaat een gezonde dialoog tussen maximaal hergebruik tegen aanvaardbare kosten. GAD is nauw betrokken bij de operatie van RKN en blijft haar aangesloten gemeenten voorzien van rapportages over de geleverde sorteerprestaties.

5. Communicatie en participatie

Naar aanleiding van deze VNG ledenbrief volgt geen nadere communicatie of participatie aan of door onze inwoners.

6. Vervolg

Voor het goedkeuren van de nieuwe afspraken zijn de volgende processtappen vanuit VNG noodzakelijk. De planning voor de formele besluitvorming is als volgt:

• Informerende ledenbrief VNG	6 september 2019
• Regionale informatiebijeenkomsten VNG / NVRD (Utrecht) en 3 oktober (Zwolle)	25 september
• Definitieve pakket aan afspraken in commissie EKEM/VNG	medio oktober 2019
• Besluitvorming VNG bestuur	eind oktober 2019
• Besluitvorming ledenvergadering VNG	eind november 2019

De nieuwe regiestructuur kan – bij positieve besluitvorming - vanaf 1 januari 2020 ingaan voor die gemeenten die gebruik willen maken van de inzamelvergoeding. Waar lopende contracten dat nog verhinderen, zal vanaf 1 januari de huidige situatie blijven bestaan. De ketenvergoeding voor 2020 is voor die gemeenten inmiddels vastgesteld op het niveau van 2019 (geen verdere verlaging, maar ook geen indexering).

RKN zal de samenwerking met Afvalfonds naar verwachting op korte termijn formaliseren. Dit betekent dat direct en indirect aangesloten gemeenten per 1 januari 2020 gebruik kunnen maken van de inzamelvergoeding. De planning van RKN en Afvalfonds is als volgt:

- Akkoord op inhoud samenwerkingscontract eind september 2019

- Ondertekening samenwerkingscontract oktober 2019

RKN brengt namens haar aangesloten gemeenten het ingezamelde volume PMD in binnen de samenwerking.

Voor de ingezamelde tonnen van Combinatie-Oost worden in de komende periode aanvullende afspraken gemaakt met RKN.

Inmiddels is in Gooise Meren de volgende motie aangenomen:

“Met het VNG-bestuur in gesprek te gaan om te kijken of het voorstel op een aantal fundamentele punten gewijzigd kan worden voordat het naar de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) van de VNG op 29 november 2019 (of enig ander moment) gaat;

2. indien het VNG-bestuur (op 31 oktober a.s.) tóch besluit het voorstel voor te leggen aan de BALV een Amendement of Motie voor te bereiden namens de gemeente Gooise Meren, en zo mogelijk namens de Regio Gooi & Vechtstreek, dat:

- a. de positie van gemeenten ten aanzien van het beleid van huishoudelijk afval overeind houdt of versterkt en
- b. beoogt de relatie te handhaven tussen inzamelen/verwerken en de resultaten op het gebied van circulariteit
- c. de huidige (praktijk van broninzameling van de huishoudelijke) PMD combinatie niet als uitgangspunt te hanteren.”

In overeenstemming met deze in Gooise Meren aangenomen motie inzake Nieuwe afspraken VNG afvalinzameling en regie huishoudelijk plastic afval is het VNG-bestuur verzocht om het nieuwe voorstel niet aan de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van 29 november voor te leggen. Ondanks het verzoek is het voorstel toch doorgeleid naar de BALV. Daaropvolgend is recent een motie namens Gooise Meren en Eemnes bij de VNG ingediend.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

D.J. van Huizen
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde
Burgemeester